

Čas vnitřní

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 25. 2. 2005
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 25. 2. 2005

Čas vnitřní

Tento vnitřní „čas“ události je nerozlučně spjat s tím, jak událost vykonává své událostné dění, tj. je také „vykonáván“. Tento původní, originální „čas“ je konkrétní události vlastní, tj. individuálně je jí příslušný, a je nezávislý na ničem vnějším, tj. na žádném časo-prostorovém prostředí. Událost se děje, tj. vykonává své dění, tak že zároveň vykonává svůj čas. Toto původní vykonávání vlastního, vnitřního „času“ můžeme nazvat „časováním“ události: událost se děje tak, že aktivně „časuje“. S tím slovem „aktivně“ je ovšem spojena nemalá obtíž: pokud bychom chtěli každou aktivitu chápat jako výkon akcí, dostali bychom se do nesnází v chápání vztahů mezi „centrální“ událostí a jejími „akcemi“. Událost totiž nemůže dost dobře být svou vlastní akcí, protože by tu chyběl ten člen, jemuž by bylo možno onu „základní“ akci přisoudit jako „subjektu“. Protože však událost původně subjektem není a být nemůže, ale může se subjektem leda stát, přesněji může se jakožto subjekt konstituovat, a to svými akcemi (aniž by tato sebe-rekonstituce události jakožto subjektu byla jediným nebo hlavním cílem akcí), musíme navíc odlišit aktivní výkon sebe-uskutečnění události od výkonu jejích akcí, zaměřených do časo-prostorového prostředí. Sebe-výkon události je tedy na takovém prostředí nezávislý, a proto mu musíme přiznat časovost odlišnou ode všech měřitelných časovostí, jimiž je charakterizováno každé dění (pravé i nepravé), k němuž dochází ve světě navzájem se prostupujících časoprostorových „polí“, tj. v „konkrétně“ daném prostředí. Proto můžeme uzavřít: základem všech „čas“ a veškeré časovosti, kterou můžeme pozorovat a měřit, ale i té, kterou zvnějšku pozorovat a měřit nemůžeme, ale které se můžeme důvodně domýšlet, je časovost sebevýkonu jednotlivých (pravých) událostí. Té můžeme říkat „vnitřní časovost“ nebo také „vnitřní čas“ událostí.

Zvláštním problémem je ovšem „časovost“ dění, které nemá charakter událostný a které nutně předchází vší událostnosti, neboť je pouhou přípravou ke startu té či oné „konkrétní“ události („konkrétní“ zde znamená: srůstající vnitřní a vnější stránky, neboť událostné dění je právě srostlicí vnitřního, přecházejícího ve vnější, a ovšem zároveň doprovázeného přechodem opačného směru, tj. něčeho z vnějšku, přecházejícího dovnitř).

Tím bude zapotřebí se zabývat zvlášť.

(Písek, 050225–2.)